

Hymny, písně, legendy

**Fridrich
Bridel**

Fridrich Bridel

**Fridrich
Bridel**

Hymny, písně, legendy

**Život svatého Ivana / Hodinky o svatém arcidiákonovi Ignaciovi /
Hodinky o svatém otci Františku Xaveriovi / Jesličky /
Co Bůh? Člověk? / Křesťanské učení veršemi vyložené**

ČESKÁ KNIŽNICE

Vydávají Nadační fond Česká knižnice, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.,
a vydavatelství Host

www.kniznice.cz

Ústav pro českou literaturu
Akademie věd ČR

Akademie věd
České republiky

Strategie AV21

Špičkový výzkum ve veřejném zájmu

Ediční přípravu svazku zajistil Nadační fond Česká knižnice za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR.

Vychází za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Publikace vznikla s podporou na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné
instituce 68378068 (ÚČL AV ČR, v. v. i.).

Při práci na publikaci byly využity zdroje výzkumné infrastruktury Česká
literární bibliografie (<http://clb.ucl.cas.cz>).

Ediční příprava a komentář Jan Linka

Vědecká redakce Petr Voit a Martin Valášek

Editor © Jan Linka, 2020

Commentary © Jan Linka, 2020

Music Transcription © Igor Angelov, 2020

© Nadační fond Česká knižnice, 2020

© Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., 2020

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2020

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0586-9 (PDF)

ŽIVOT SVATÉHO IVANA

Život svatého Ivana,

prvního v Čechách poustevníka a vyznavače, z historií sebraný a vysoce velebně důstojnému pánu, panu Matoušovi Ferdinandovi z Bilenberku, klášterův svatého Jana v Skále a svatého Mikuláše v Starém Městě pražském opatu, připsaný. S povolením vrchnosti vytištěný v staropražské Koleji blíž Mostu léta 1657.

Vysoce důstojný velebný pane, pane, milost a lásku Boží vinšující!

Zase¹ dnešního dne Vaší vysoce důstojné Velebnosti, a to z nejedné příčiny, ubírá se svatý host, měšťan, ano i domácí Bohu milý Ivan, a to svůj k svému. Že pak my jej Vaší důstojné Velebnosti jmenujem,² divu není. Váš jest, nebo na Vaší důstojné Velebnosti gruntech³ se vynachází, Vaší důstojné Velebnosti jest, nebo⁴ Vašnostiným pérem ozdobený. Vaší Důstojnosti naposledy jest, neb Vašnostiným nemalým nákladem pobořená a již právě na upadnutí hospoda svatoivanská,⁵ na poušti⁶ obydlí, se staví. Na Vašnostiných gruntech jest, nebo tam od starodávna slavného v Čechách prvního řádu svatého arcioctce Benedikta slavní a svatí předkové jsou uvedení. Vašnosti práci a pérem při korunování Jeho královské Milosti Leopolda, téhož jména prvního, jako nějaká novinka česká jest presentírován,⁷ z té své jednou jeskyně na světlo vyveden a jeho vysoce osvícenému a nejjasnějšímu královskému jménu s vinšováním při korunování všeho nejlepšího dobrého s náležitou uctivostí v latinském jazyku připsán jest. Aniž se tím obmezila ctižádost svatoivanských ctností a vyhledávání velikých skutkův Božích, předce se dáleji potahuje⁸ a všelijak se na to vynasnažuje, aby se netoliko kamení, trámy, vápno a jiné k ozdobě chrámu Božího potřebné věci shromažďovalo, ale také ta jest největší starost a práce Vaší důstojné Velebnosti, aby se jak nejdříveji shrnuli, sebrali a vynalezli⁹ všechny i těch dobrodiní, divův a zázrakův průvodové,¹⁰ které Bůh všemohoucí skrze orodování

¹ zpět (k vám) ² věnujeme ³ pozemcích ⁴ neboť ⁵ dům sv. Ivana pro poutníky, tj. kostel

⁶ v pustinách ⁷ představen veřejnosti ⁸ stará, namáhá ⁹ našli ¹⁰ důkazy, svědectví

vzáctné a Bohu milé přímlyvy svatého Ivana ubohým lidem v Skále ráčil prokázati a podnes ještě prokazuje. Ó by byli někteří živí, plnou bychom knížku hodnověrných svědkův měli, kteří by nám k doplnění této knížky velmi dostateční nápomocní byli!

Ráčil nám Pán Bůh brzy z toho světa pojití¹ ctihodného kněze P. Jana Hubacia z Tovaryšstva Ježíšového, muže dobré a zasloužilé v Městech pražských paměti, horlivého milovníka jak jiných, tak i slavné pouti staroivanské. Ten o mnohých divích vědomost maje, povídal, že mnozí říkali: „Ach, Pane Bože, já zase vidím, slyším, hlava mě nebolí etc.“ Ale všechno to v zapomenutí přišlo, že taková se v příběhy vojenské² dobrodiní nezaznamenaly. Vynacházejí se pomalu lidé, kteří vděčnější jsa, přijatá dobrodiní i přísahou dle obyčeje církevního potvrzovati se nepečují.³ Jakož i bohda že potomkové naši v té věci bedlivější a vděčnější budou, naději jistou máme. Ne-pochybujeme i, že se svůj svýmu odplatí a svatý Ivan z nebe ctitele své též naplní žádostí dobrých věcí. Zatím nemalý užitek bude, když dá Pán Bůh, Vaše ráčí vysoce důstojná Velebnost vesele svýma očima spatřiti konec žádostivých práci svých, pěči a starosti, když přijde ten žádostivý a veselý milý všem dobrým, zvláště krajanům vinšovaný den, v němžto svatý Ivan, s pochválením Svaté apoštolské stolice, netoliko jen, jako až posavád v svém koutku, ale vůbec⁴ veřejně ode vši katolické církve po všem světě, náš první křesťan, krajan, obyvatel,⁵ soused,⁶ královská krev, udatný bojovník, zlých duchův odporník,⁷ světa vítězitel,⁸ krása pustin a Království českého ozdobá, více a víceji rozhlášen, ctěn a veleben bude.

Pán Bůh rač Vaši vysoce důstojné Velebnosti žádosti a začátky všechny skrze orodování svatého Ivana k vinšovanému konci přivesti.

Dátum v Staré Praze, v outerý před svatým Janem Křtitelem, to jest 13. kalendae julii,⁹ 19. dne června, léta 1657.

I. A. S. P.¹⁰

¹ odejmout ² během válečné doby ³ nevzpírají ⁴ zjevně ⁵ přichází s dočasným právem pobytu ⁶ osoba s plnohodnotnými městskými právy ⁷ odpůrce ⁸ vítěz nad světem ⁹ 13. den zbývající do počátku července ¹⁰ impresi, tzn. tiskárna, akademická, Stará Praha

Život svatého Ivana poustevníka

Svatý Ivan, nová sazenička a přespolní kvítek z Charvát rodem, syn krále Gestimula a Alžběty, právě toho věku narozen, když v charvátské zemi víra svatá katolická se štípila a rozmáhala. Největší jeho rozkoš byla víru Krista Pána rozšiřovati, modly páliiti, ďábly vyháněti a zem vyčistiti. Protož radoval se, když mu oznámeno bývalo, že by vnově¹ byly modly ztroskotané² a pobožené a že lid k víře samospasitedlné³ se nakloňuje, již z mládi⁴ návštějí⁵ dáváje, jakým bude někdy, že se ho zlí duchové obávati a před ním utíkati budou. Sifrida a Edvarda, dva bratry měl, o nichž když král věkem sešlý, aby jej v královských starostech zastali a k budoucímu království zvykali, na sněmě s dvořany svými rokovati měl, všem se Ivan zalíbil, jeho po panu otci za krále míti žádali a volili, příčiny⁶ dokládajíce, že toho důstojenství hoden jest pro svou horlivost, pobožnost, spravedlnost i pro jiné ctnosti, kterými se stkvěl. I povolán před rady královské Ivan, jaké zdání rad královských, ano i svého pana otce jest, vyrozuměl a nemálo nad tím ustrnul. Že by on to jho těžké měl na sebe přijíti,⁷ velice se zarmoutil, své bratry představoval a jejich hodnost,⁸ oni že by k tomu mnohém schopnější měli býti nežli on; ve všem že jest panu otci poddán, byť by těžké jakékoliv jiné věci poroučel, proti nepřátelům že státi, přes moře se plaviti, mnohé jiné těžkosti snášeti hotov jest, královská důstojnost že na něj příliš těžké břemeno, jemu navyknouti že nikoliv nemůže.

Dále dokládal i jiné mnohé rozličné příčiny, totižto že on jiný oumysl má, jiného krále že miní dvořanem býti, toho totižto krále, jehož království nebude konce. Vzav zatím od krále laskavé odpuštění, bera sobě na rozmyšlenou, v soukromí sám sobě zanechán, nemalou půtku⁹ počal snášeti — z jedné strany, zdali má svět opustiti, aneb ne? Aby opustil, mnoho se nacházelo důkladův,¹⁰ též nemálo, aby se pana otce nespouštěl, paní matere nermoutil. Těžké myšlení na srdci, půtku větší v svém svědomí cítil. Naposledy z vnuknutí

¹ nedávno ² rozbité ³ k víře, v níž jediné je spása ⁴ od mládi ⁵ znamení ⁶ důvod

⁷ přijmout ⁸ svým bratrům a jejich významu dával přednost ⁹ strádání ¹⁰ příčin

Božího a z návěští bezpochyby anjela strážce láska Boží lásku k světu, k tělu, k marnostem, ano i k rodičům vypudila. Rodičové, přátelé¹ i jiné všechno že smrtedlné jest, časné² a pomíjející, proč by se s nimi s většími zásluhami neměl jednou rozžehnati, s nimiž je smrt rozloučí a rozvede? Čest a důstojenství že jen jsou marnosti, dejm, pára, okamžení, jako i rozkoše; mnohém lepší Boží rozkoše býti, které ne tělo, ale duši obveselují, věčně trvají, svědomí čistí, pokoj dodávají.

Mnohé jiné semotam půtky byly. Marnosti nejvíce zdržovaly a na překážce poněkud byly. Ivan všechno s pomoci a milosti Boží naposledy přemohše, láskou Boží lásku světskou, bohatstvím, rozkošemi pohrdal, umínil sobě pevně v svém předsevzetí zůstat, proti všelijakým nástrojům³ nepohnutelným se ukázati. Zatím král a dvořané na tom jednosvorně a jednomyslně zůstali, aby Ivan čekancem⁴ království chorvátského jmín a držán⁵ byl, ano den jest vyrčen, v němž se všechno království mělo shrnouti,⁶ aby Ivana netoliko volili za krále, ale i korunovali ke dni určitému. Ivan na procházku vyjeda, co jest učinil, dále uslyšíme.

Utíkání Ivanové ode dvoru

Po vyřízení sněmu královskému synu Ivanovi lhůta propůjčená, aby si usmyslil a odpověd, zdali má býti královským nápadníkem, od sebe vydal, přitom i jiné poctivé kratochvíle jemu propůjčené jsou.⁷ Mezi jinými zvolil sobě myslivost jako tu, která by jeho oumyslu nejvíce sloužila.

Pročež do lesa pospíchají myslivci, vyžlata⁸ ouprkem se valí, slovem nic opuštěno nebylo, co by k radosti nesloužilo, všecko královskému synu k vůli se strojilo, aby budoucímu králi noví dvořané i staří se zalíbili. K tomu i den určitý s svými osudy táhl, i syn veselým se ukázav, smutku znamení na sobě znáti nedal, nýbrž vesele dvořanům a myslivcům svým pruty,⁹ háje a lesy vyměřil, kde

¹ příbuzní ² dočasně ³ působením, úkladům ⁴ následníkem ⁵ jmenován a titulován

⁶ shromáždit ⁷ jemu na počest jsou konány i další zábavy ⁸ menší lovečtí psi ⁹ pole

by měli honiti, vynímaje sobě jistou stranu, na kterou žádnému z lovců nedopustil se obrátiti, s tím oumyslem, aby když oni různou se rozběhnou a pána svého opustí, on mohl k svému předsevzetí a k zdávna žádostivému konci přijíti. I poštětilo se, že myslivci, když zvěř hledají, pána potratili,¹ co dříve nebylo znamenáno, až když se domu s zvěří navracovali, ale bez pána. Nebo pán zatím jsa v pustinách a od lidí vzdálený, sám k sobě přijda, toto aneb k němu podobné rozjímání a rozmlouvání činil: „Ej, již sami jsme, co jsem dávno na mysli měl, abych Bohu sloužil a pokání činil. Díky Pánu Bohu! Přišla ta šťastná hodina, že mohu nebezpečenství ujiti.“ Takto sobě sám v lese rozjímal:

Rozjímání k víře podobné všech těch, kteří opravdu se miní s světem rozloučiti

Měj se dobře, světe, an v tobě nikdá dobře není. Měj se dobře, jen jest v tobě samé hoře, daremní tvá naděje, darmo lákáš, darmo vábíš, darmo jest na třtinu se spoléhati. Sláva — tráva: vadne, chřadne, všecko větrí² jako v povětrí.³ Trůny i koruny padají, klesají. Prší, srší růže kůže.⁴ Mineme, hyneme.

Měj se dobře, světe! Nic stálého přítomného, nic není tvého. Co jest bylo, již minulo, co nastává, nepřestává. Nic neleží, všecko běží. Co přítomného, to není tvého, co budoucího, to jest cizího. V krátké chvíle jest po síle. Co dlouhého, nic není stálého. Co jest rozkoš? Jen jako koš plný vody, plný škody, vždycky⁵ teče, pryč uteče. Co jest zboží?⁶ Starost množí. Stříbro, zlato jest teneto,⁷ které vábí, i hedbáví, až tě zbaví tvého zdraví. Jsi nečistý, nejsi jistý ani hodinky. Jsou bublinky, přípovědi,⁸ to všickni vědí.

Měj se dobře s svými, všecken škodný, jsi podvodný, vše přijímáš, vížeš, jímáš, nepropouštíš, neodpouštíš, jsi ukrutný, velmi smutný, loupíš, pálíš, blátem kálíš, bereš, kradeš. V tvých ústech lež. Bloudíš,

¹ ztratili ² zvětrává ³ ve vzduchu ⁴ kožní nemoc ⁵ pořád ⁶ majetek ⁷ past ⁸ sliby

soudíš. Tvé pře bez ortele¹ tepeš cele, zdali vinné neb nevinné, nic nevšímáš, lid morduješ a lomcuješ, pochováváš, zahrabáváš bez lítosti, útrpnosti. Zde radosti bez žalosti není žádné a pokoje bez rozbroje, ani lásky bez tí váky, neupřímnost a nesvornost, podezření, pohoršení, hněv i závist, strach, nenávisť, hojnost s statkem, s nedostatkem, odpočinutí, oddechnutí. Není kázně ani bázně, žádný věrný bez poškrvny, žádného jmění bez zlého svědomí, povolání bez naříkání, není přátelství bez ošemetnosti.

Měj se dobře, při tvém dvoře není dobře — věčné hoře. Co připovídáš, se neohlídáš, kdo tobě slouží, nic nevyslouží — služba bez dání, bez vykonání a přípověd, ta jest co led — bez odplaty hrozí katy. Pochlebujeme, zahubujeme, vyvyšujeme, ponizujeme. Pomáhání k oklamání i to ctění jde k zlehčení i půjčení bez placení, pokutování bez slitování, místo platu dadí² katu.

Měj se dobře, světe, potentáti, jenž se klátí, a mocnáři dolu se sráží a nehodní bývají hodní. Kdo vysoko, padá hluboko, zpronevěřilý bývá milý, tito milost mají, věrní se však tají,³ v koutě sedí, na se hledí. Chudým bere, šklube,⁴ dere a po zlatým dá bohatým. Bývá vůdce každý škůdce, vinným lhůtu,⁵ nevinným psotu, propouští zločince, mění mince, způsobilé zahání, nezpůsobilé chrání, nevděčným všechněm, lživým se důvěří, všechno věří. Lidé věrní a upřímní nic neplatí, všechno tratí, každý činí, co se líbí. Co by slušelo, to se zavrhlo.

Měj se dobře, světe převrácený a zmatený! Každé ctnosti jdeš naproti, převracuješ, mantyruješ,⁶ nic vlastními jmény svými nenazýváš, než přezdíváš (neb srdnatí slují kati) bázlivého opatrného, zmužilého vraha zlého, nezbedného⁷ bedlivého, lenivého pokojného, slavný — mrhač, muž — utrhač,⁸ skupec⁹ — mírný,¹⁰ tlampač¹¹ — mluvný,¹² mlčelivý — pošetilý a smilníka máš za reka a galána¹³ za dvořáka,¹⁴ mstitedlného¹⁵ horlivého, trpělivého za sprostného,¹⁶ věc nebernou¹⁷ dáš za bernou, když prodáváš, oklamáváš, co živého,

¹ rozsudku ² dají ³ skrývají ⁴ šklube ⁵ úlevu, poshování ⁶ předstíráš ⁷ vzpurného

⁸ pomlouvač ⁹ lakomec ¹⁰ řádný, uměřený ¹¹ žvanil ¹² výřečný ¹³ svůdníka

¹⁴ zdvořilého, gentlemana ¹⁵ pomstychtivého ¹⁶ prostáčka ¹⁷ neplatnou

to lživého. To vykonáváš, že oklamáváš. Kteří tě uctí, těm přidáváš cti. Připovídáš,¹ nevím, kdy dáš moc a slávu, marnou chválu. Nepokojným a nevolným dáš naději o rozbroji, vysokomyslným a vznešeným panskou milost, služby hodnost a nedbalcům a mrhačům připovídáš ouřady a lakomcům poklady, břichopáskům a světákům rozkoš novou, než jízlivou,² nepřátelům i přátelům pomstu, nesvornost i ošemetnost,³ zlolejčům tejnost,⁴ dvořákům příznivost, mladým léta, vojákům města.

Měj se dobře, věčné hoře, pravda jistá nemá místa a nevinnost i všechna ctnost pryč odešla, daleko zašla. Kdo s tebou mluví, nic se nedomluví, kdo se důvěří, ten nic nevěří, kdo následuje, ten se ztrácuje, kdo se tě bojí, ten neobstojí, kdo tě miluje, ten vzácný sluje, kdo opovrhá, ztracen bývá. Zlost se rozmáhá, nic nepomáhá žádné daní ani rozdání, služba prokázaná za nic bývá počtená,⁵ slova přívětivá bývají lživá, věrnost zachovaná nebývá šacována,⁶ žádné přátelství nebývá bez lsti. Žádného nešanuješ, všechny všudy zohavuješ, každého zahanbujeteš, každého potupujeteš, nic si nevážíš, každého kazíš, každého zprzňuješ, každého zlehčuješ, na žádného zpomínáš, na všechny zapomínáš. Cokoliv v tvém domě vůbec⁷ i v soukromě, všudy naříkání, kvílení, plakání. Jestli někdo vejská, hned si zase stejská, každý konec béře, smrt tluče na dvěře. Kdokoliv se učí, trápí se a mučí, u tebe nic není, jen nenávidění až do usmrčení. Tobě rozprávěti — pravdy neviděti, všechno milování jde až do zoufání i tvé kupování jde na obírání. Prositi do klamu, až smrt zacpá tlamu. Ó světě nehodný, každému jsi škodný, všechny hned napořád, každý trápíš věk, rád. Kdo ti od dětinství slouží, od mladosti, ten v zapomenutí stráví své dětinství. Pověz, jaká mládež? Neni-li zlost krádež, běhání, skákání, mrzké tancování přes ploty, přes louky, přes pole, přes hory i doly, v rovině, v oudolí, přes lesy a háje, buď března, neb máje, v sněhu, dešti, v čase, v větru i v nečase? Mužský věk v kopání, vorání, v kovu dobývání, kamení tesání, v stavění lešení, v štípení,⁸

¹ slibuješ ² jedovatou ³ úskok, lest ⁴ nactiuttračům anonymitu ⁵ pokládána

⁶ doceněna ⁷ veřejně ⁸ sadařství

sazení, v divném pracování a přemýšlování. Praktiky¹ i rady, starosti i zrady, v koupi i prodaji všichni pravdu tají, buď v soudu, neb v sváru, i v rovnání, v odporu. Vikle se hlava, vadne jako tráva, krátí se duch, vychází puch, všečen ztuchlý, kratší, opuchlý, tvář svraskalá, shrbená postava, tmělé oči i pobočí, sám se třese jako v lese, sám churavý, nic nezdravý, sluch se tratí, zrak se krátí. Vzdechá člověk na každý věk, líný, slabý, nejso zdravý, sám se vrtí hned až k smrti.

Měj se dobře, světe, v tobě se všechno plete, zločincové, zlodějové, an ode dne každodenně se stínají, utrácejí, zákeřníci,² palečníci³ v něm se čtvrtí, jiní mrtví, loupežníci, vražedníci se stínají na plání⁴ a kacíři na hranici, na šibenici křivopřísežníci, malí, velicí, ti se pokutují, oni vylučují, též i ven vyhánějí. Jeden pláče, jiný skáče, jeden při dvoře, druhý nahoře. Žádné míry, žádné víry. Ty se mne spustíš, ty mne opustíš. Měj se dobře, tělo, tobě se hovělo, povím můj oumysl, v krátký uvedu smysl. Nechť se stará, kdo jest z světa, já myslím na věčná léta.

Na ten a takový aneb k tomu podobný způsob toužíc⁵ v lese Ivan, zdaleka *vale*⁶ svému panu otci a své milé paní mateři zpívaje, jsa vesel, bezpečněji pokračoval dáleji a dáleji, na to mysle, jak by Bohu nejlépeji v soukromí a krom lidí mohl sloužiti. Bylo mu to mílo, že jemu poddaní jeho korunu královskou a berlu⁷ strojí, a on že již těmi o zem hodil, jako i vši pejchou a marnostmi světskými, ale aby ozdobným královským rouchem prozrazen nebyl, šatstvo s žebráky profrejmarchil,⁸ bohaté a nákladné v velmi špatné a chatrné, co mu nemálo posloužilo, nebo⁹ jak byl doma křik vzešel, že královský syn a nápadník v lesích byl pobloudil a že se s myslivci domu nenavracoval, dva jeho bratří spolu s jiným komonstvem¹⁰ ihned po něm se pustili, aby nalezše, zase domu ztraceného přivedli. Ivan, ačkoliv podál byl odšel, nicméně nemohl se před těmi vyžlaty ukrýti, aby nebyl prozrazen. I našli bratří bratra svého, však protože i šaty,

¹ pletichy ² lupiči ³ paliči ⁴ pranýři, popravním místě ⁵ stěžovav si ⁶ sbohem (lat.)

⁷ žezlo ⁸ vyměnil ⁹ neboť ¹⁰ služebníky na koních

i obličej byl svůj proměnil, jej nepoznali. Hleděli sice bratří na bratra, známí na svého, ale působem předně¹ Božím svojí svého nepoznali, s ním se tehdy rozžehnávající odjeli, on však dáleji a dáleji do hustých lesův se pustil.

Svatý anděl vůdce

Když se tak vesele s světem loučí a žehná náš odběhlec² a pocestný svatý Ivan, Bůh milosrdenství a všelikého potěšení nechtěl opustiti svého milostníka, nýbrž an se nikdy štědrosti předčiti nedá,³ poslal svého posla (bezpochyby anděla strážného), který by neznámého⁴ a nepovědomého míst a cest provísti mohl. Ta jest Boží povaha a ten obyčej, aby kdo pro Boha věci tyto pomíjející opustí a na něho se spolehne, on se neodtrhne, nýbrž on sám vůdce, on sám strážný, on opatrovníkem bude. Svědek jest toho onen svatý arciolec Abraham (ať jiné Nového zákona svaté pominu), když jest vyšel z Ur Chaldejských, svědek též i Jákob, který s andělem zápasil, svědek Tobiaš, který dokládá, že jest požehnaný Bůh, který vyvedl, provodil a zase domu doprovodil Tobiaše mladšího otci svému. Tentýž Bůh neopustil svatého Ivana, doufajícího v sebe, ale z charvátské země po pustinách, po lesích, polích, oudolích, rovinách samotného nezanechal, než tovaryše mu zjednal, který by ho na cestě tak dalece chránil, opatroval i těšil.

Může tu každý pomysli, jakou radost Bůh připravil těm, kteří vyhledávají ho, a kterak jest týž Pán duši naplnil dobrými věcmi a potěšením duchovním, že mu nic drsnatého, nic těžkého, nic smutného se nezdálo býti na té tak daleké cestě. Nebo⁵ anděl Páně cestu nerovnou zarovnal, tvrdou změkčil, byl v horku stínem, v unavení posilněním, v dešti střechou, v zármutku a v tesknostech těшитelem. On hospodu, on noclehy, on jídla vyhledával. Blahoslavený, o kterého se Bůh stará! Vesele poskakoval sobě svatý Ivan, nebo pro Krista

¹ především ² odpadlík ³ a protože nikdy není předstížen ve štědrosti ⁴ neznalého

⁵ neboť

vyvolivše chůdoby, bohatství a jeho břímě zavrhl, že mu nic loupežníci neměli vzít, starosti neměl, že ho Bůh vychovával, o nic se nestaral tak tehdy lehce proto, že chudý, a vesele proto, že vedením Božím kráčí a vychází z domu svého, do země své zaslíbené a zřízením Božím předzřízené, do země cizí a daleké, všudy sebou Boha svého maje a jeho anděla. Všudy tomu vlast bývá, všudy dobře, kde dobré svědomí a život nevinný.

Hrozná bezpochyby byly pustiny, strašlivé pouště, a to proto, že téhož času, když vůkol všickni téměř pohané a neznabohové byli lidé, zlí duchové, jimž se oni klaněli, v lesích, v hájích etc. větší svou moc a nešlechtnost provozovali. Nic se toho nebál svatý mládenček, nedal se přestrasiti zlým duchům, který měl Ducha Páně při sobě. Mohly i jiné krajiny tak strašlivé býti, nejvíce však země česká, která všechna modlám a zlým duchům byla oddána za knížat pohanských. Z nichžto když do země naší Ivan vcházel, správu nad zemí držel Neklan, za jeho času mnozí byli v Čechách věštcové i věstkyně, baby čarodějné, jak Hájek v listu 53. dokládá, nepochybně též i mnoho zlých duchův, kteří po horách, po lesích své obydlí a kratochvíle mívali, jim o budoucích příbězích podle tohoto běhu povídali, odpovědi dávali, nimiž sobě pocty zejskali, aby je ctili a v své mocnosti¹ měli. Že pak již Božím řízením jejich panování k konci se chejlo a že měla česká země se jako jiné od těch škůdcův vyčistiti, předchůdce nám nějakého poslati ráčil, nového svatého Jana, který by přistrojil a připravil cesty Páně a jeho svaté víře, aby on posty, modlitbami, tryzněním těla uprosil u Pána Boha Čechům světlo ono svaté víry. Vedením Božím svatý tento jako slunce z rána vychází, tak on pa-pršlky své vyjevil. Sám ho tehdy anděl Páně z Charvát do Čech vede, až na ona místa přišel, na které někdy ono charvátské před nim kníže Čech s Lechem, bratrem svým, se před několika léty, totižto léta Božího 644., vypravil. Bezpochyby jistě v tom zřízení Boží, aby kteří první do těchto lesův a míst z Charvát české jméno přinesli, zase nový křesťan první, též národ od ďábelských oukladův, kterých

¹ moci

před léty celá tato krajina naplněná byla, chrániti mohl, sem jest se odebral okolo léta Páně 853., po vyhlášení za kníže české od lepotův¹ a starších Neklana, syna Křevomyslova, snad toho roku, když se Neklanovi Hostivit narodil (proto tak nazván, že maje poutivé² radovánky, hosti své vítal — Hájek 48). Slušnější a náležitější by bylo, kdyby vlast naše, česká zem, byla z Charvát na poušť naši přeneseného hosta přivítala. Svatý pak Ivan maje před očima obydlí své a své skály od anděla ukázané, se vši radostí v této aneb jiné k těm podobné slova je přivítal:

Vítání pustín a hor svatoivanských

Ví - tej - te, pus - ti - ny, v nichž - to sám je - di - ný
 Ví - tej - te, pus - ti - ny, v nichž - to sám je - di - ný

bu - du pře - bý - va - ti, Bo - hu dě - ko - va - ti.
 bu - du pře - bý - va - ti, Bo - hu dě - ko - va - ti.

Vítejte, pustiny,
 v nichžto sám jediný
 budu přebývati,
 Bohu děkovati,

- 5 že mne vysvobodil,
 když jho světa shodil,
 přetřhl³ Pán veliký
 všechny marné pletky.

¹ předáků ² na svou počest ³ zarazil

Pán můj — velký mocnář,
všeho světa císař, 10
jeho komorníkem
budu, služebníkem.

Budu i knížetem,
pánem neb hrabětem,
budu dvořenínem, 15
nejvyšším kanclířem,

neb jemu sloužiti
jest království míti —
každý člověk svatý
má jeho klíč zlatý. 20

Jeho tejná rada,
co má duše žádá,
co jen budu chtíti,
všechno budu míti.

Ó samotné hory, 25
mého Pána dvory,
vaším dvořenínem
budu, měštěním.

Ó poušť roztomilá,
měs neomejlila! 30
Ó bez hluku místo,
budeš mně za město!

Hájové, lesové,
krásní pahrbkové!
Ten váš obširný plac 35
bude mne za palác.

Vítej, širé pole,
vítej i oudolé,
u vás budu stálý,
40 přijměte mne, skály!

Utěšený kraji,
v tobě jako v ráji
milé oddechnutí
i odpočinutí.

45 K toběť unavený,
ó dome kamenný,
z světa se ucházím,¹
nový hrad nacházím.

Vítej, můj pokoji,
50 odpočnu po boji,
svět má velký rozbroy,
zde jest stálý pokoj!

Vítej, má jeskyně,
tys má přítelkyně,
55 v této já zahradě
budu jako v hradě!

Vy moje úpění
poslyšte, dychtění,
vám oznámím směle,
60 že k vám jdu vesele.

Bez ošemetnosti
zde, v mé samotnosti,

¹ uchyluji

bez světa, bez křiku,
všelikého hříchu

k Bohu volám ztícha,
vylévám i ducha.
Když vylévám ducha,
Pán půjčuje ucha,

65

hned bez zatlučení
dává vyslyšení,
se vší paciencí¹
dává audiencí.

70

V této zelenosti
jest nové království,
zde mám zlaté berly,²
drahé také perly.

75

Vítejte, stromové,
moji příbytkové,
královská stolice
budeš, borovice!

80

Vítejte, kamení,
mé milé ležení,
nebo³ mně za oltář
budete neb polštář!

Vítej, ó studnice,
budeš má vinice,
připíte bez škody
křišťálové vody!

85

¹ trpělivostí ² žezla ³ neboť

Vítejte, mé vody,
90 netřeba nádobí,
když vás budu míti,
kdy chci, budu píti!

Vítejte, hájové,
obydlí májové,
95 vítejte, smrkové,
moji příbytkové!

Kam mne cesta vede,
budete sousedé
moji, i ty, má zvěř,
100 kamkoliv chceš, se beř!

Nic se nelekejte,
se mnou přebývejte,
ó měšťané druzí,¹
neb aspoň podruzí!²

105 Vítej i má laňko,
ó má hospodyňko,
tobě má jeskyňka
otevře okýnka!

Vítejte, lahůdky,
110 mé milé jahůdky,
co vynáší pole,
bude na mém stole!

Vítejte, byliny,
bukvice, maliny,

¹ přátelští ² podnájemníci

vámi se budu pást,
buďte mně za postpást!¹ 115

Čím Bůh svou zvěř krmí,
budou mne pokrmy,
to mé hodování
bude, radování. 120

Ó milé pustiny,
sladké samotiny!
Ty pak, milá skálo,
nemáš zboží² málo!

Nechť kdo chce, má práci
při panském paláci,
stoje na klouzavém,
na místě vrtkavém. 125

Ó místo mé milé,
tys má kratochvíle,³
zde bydlí samá ctnost
a sestra nevinnost. 130

S žádným nechci být znám,
dost, že zná Pán Bůh sám,
jemu se poroučím,
s světem se pak loučím. 135

Odtud po všechen čas
nenavrátím se zas,
neb zde se položím,
zde mé kosti složím. 140

¹ dezert ² majetku ³ útěcha

S žádným neproměním
obydlé, nezměním,
zde mé oddechnutí
i odpočinutí.

- 145 S knížaty a s pány,
s měšťany, zemany,
s císařem i s králi
neproměním skály.

- 150 Ti se smrti bojí,
kteří v světě stojí,
jiným všem jsou známí,
sobě však neznámí.

- 155 Zde můj bude kostel,
mé lože, má postel,
když složím nádobu,¹
zde chci jít do hrobu.

- 160 Když můj život skonám
a práci dokonám,
ó skálo má, z tebe
potáhnu do nebe.

Poslyšte poslední,
všichni lidé bídní,
IVAN všechněm v skále
vinšuje vám VALE!

¹ tělo

Půtka s ďáblý zlymi

Vešel tehdy Ivan, muž Boží, do Čech, a oblíbiv sobě místo a obydlí své v krásném a hlubokém oudolí při jedné vysoké skále, z kteréž silný pramen vody teče, vedením anjelským, který jeho do té skály přivedl, a aby tu zůstal, rozkázal. Když pak dvě léta v tom příbytku veliké a nesnesitelné protivenství od zlých duchův trpěl, a od nich jako přemožen jsa, odtud odcházel, aby jiné našel obydlé, i potkal se s nim svatý JAN Křtitel, a řekl jemu: „Ivane, kde jdeš?“ I odpověděl: „Zlí duchové mně tu bydleti nedají, půjdu a někde jinde bydleti budu.“ Dí on k němu: „Navrať se zase.“¹ A dal mu kříž, aby nim žehnaje, zlý duchy odtud odehnal. I učinil tak a navrátil se, maje víru v Pánu Bohu a v slovích křtitele jeho svatého Jana. Toť oni na něj vzhledajíce, z té skály hroznými hlasy křičeli, pravíce: „Ivane, nechod sem, neb my tuto svou lázeň a příbytek máme.“ I nesl on kříž před sebou, a oni všickni utíkali. Jediný toliko a nejlítější odjítí nechtěl, do skály se vtačil, na něho velmi škaredě hleděl a hrozně křičel, i ústa svá otevřel, jako by ho chtěl pohltiti. I přiblíživ se k němu svatý Ivan, kříž od svatého Jana sobě daný vhodil do jeho hrdla, a on ještě větší a hroznější křik učiniv, uprostřed této celé skály díru udělav, v okamžení ven vyletěl, za jinými se přeč odebral.

Po půtce ďábelské jiné mu nastávalo potýkání od pastýřův a nevážných² sedlákův, nebo od nich postížen jsa v jeskyni, hlavu, na kterou bezpochyby zaměřovali, do skály, an mu ustoupila, schoval, od nich pokrvavený na kameni se posadil, který jeho svatou krev až podnes zachovává, měkčejší než lidé, a s velikou vážností ctěná bývá.

Horlivá modlitba svatého Ivana

Největší práce Bohu oddaných bohomyslných mužův na poušti jest s Pánem svým rozmlouvati a jako s králi dvořané, tak oni s svým Králem a Pánem všeho světa skrze modlitbu audienci vyhledávají. Právě svatí jsou komorníci, jímžto modlitba jest znamení jako nějaký

¹ zpátky ² nestydatých

zlatý klíč, nímžto oni nebe nebo zavírají, nebo otvírají, a hojných pokladů od štědroty Boží nabývají. Takové obcování měl¹ onen první pustin obyvatel svatý Jan Křtitel, po něm svatý Pavel, první jeho následovník, jako i svatý Antoň celé noci od západu až do východu v té bohomyslnosti trval, tak i jiní od lidí proto se vzdalovali, aby Bohu častěji skrze svatou modlitbu se přibližovali. A co by medlé² jiného celý dny a noci mohli vděčnějšího a podstatnějšího činiti jako s Bohem obcovati? Líbezná jest věc milým svatým Božím o svém Pánu mysliti, jeho slova rozjímati a v srdci zachovávat. Svatýmu jistě Antoňovi celý tento svět knihou byl, v nížto on všemohoucnost Boží a přítomnost svého Stvořitele v jeho tvoru čítával a sobě rozpakoval.³ V týž kníže, v tvoru totižto Božím, svatý Ivan každodenně i každoročně čítával, z ní vždycky rozjímal, aneb o Bohu, aneb s Bohem jednal. Oltář jeho kříž, kostel jeskyně, obraz⁴ Boží přítomnost, podnoží tvrdá skála byly. Na tý skále svatý náš královský poustevník před svým vítězným křížem jako před oltářem padna na svá kolena Velebnosti Boží se klaněl a modlil a ducha svého vyléval. Jednák chvály Boží vypravoval, zase o nebeské slávě všem vyvoleným připravené rozmejšlel, opět kterak za zlé činy zatracencům muky pekelné na věčnost jsou zhotovené, jak smrt jistá a nejistá — jistá, že umřeme, nejistá, že kdy, nevíme. Jak přísný poslední soud! To jeho čtení, to myšlení, to rozjímání, v nichžto tak horlivě se cvičil, že i na pokrm, i na nápoj, i na tvrdost země zapomínal. Mezi tím Bůh všemohoucí na budoucí památku horlivého svého modlitebníka a orátora to místo novým zázrakem obdařiti ráčil. Nebo ten kámen, na kterém klekával a tak se horlivě modlival muž Boží, tak se obměkčil, že šlepečje svatého muže tu v sobě zachoval a jako vosk pečet, tak on nohy jeho, kde stával, a kolena, kde jest klekával, znamení v sobě schoval. Jak se tehdy horlivě Bohu svému modlival, kdyby jiného znamení nepozůstávalo, z toho samého poznat se může, že samé šlepečje noh a znamení kolen, které se až podnes ode všech spatřují, vysvědčují. Na to znamení a týž šlepečje léta Božího 1653 Jeho Milost císařská Ferdinand IV.,

¹ takto jednal ² tedy ³ přemýšlel ⁴ socha

římský král, toho času uherský a český, na témž kameně na své královské kolena pokleknouti a Bohu se jest pomodliti ráčil.

Svatý Ivan dobrým se za zlé odměňoval, nebo¹ jednomu z nich hovád-ko zapůjčené churavé zase zdravé navrátil, a až podnes v té skalině Pán Bůh divné věci působiti ráčí, že mnozí nemocní na bolest hlavy uzdravení bývají, jakž se již někteří divové vyhledávají.

Laňka hospodyně

Divný jest Pán Bůh v svatých svých, a zvláště v těch, kteří svou nevinnost na křtu svatým přijatou žádným větším aneb smrtedlným hříchem nezprznili a bez ouhony na tomto hříšném světě živi byli, ve všem jako Pánu svému Bohu poslušní Božským příkázáním. Nebo když oni Bohu poslušní jsou, Bůh zase se jim odměňuje, a jako Adamovi, dříve nežli rozkaz Boží přestoupil, jim životčichy podrobuje. Tak náš Ivan jako nějaký první Adam v svém ráji Pánu Bohu živ pobožně jsa, toho též daru a dobrodiní Božských zasloužil. A ačkoliv mnohým svatým rozličná jest od Boha moc dána, že oni jako nějakí tohoto světa páni a králové rozkazovali živlům, horám, zvěři, bouřkám, vlnobití, však nemalou moc náš svatý Ivan jest nabyl, nebo z povětří moci svatého Kříže ďábly jest vypudil, skály mu se měkčily, kamení voskovělo, voda též jemu na službu hleděla, ano i nerozumná hovádka² jemu se poddávala. Čijí³ ony svatost svatých lidí, nejvíce těch, kteří od lidí vzdálení po pustinách a po horách Pána Boha vzývají.

Mnohokrát čteme v historiích,⁴ že lev, divoký vepř, nedvěd,⁵ vlk, jelení tak okrotli, že svatým povolní a jako sluhové posluhovali. Svatý Fructuosus nedvěda bratra svého nazýval a stádo svých ovčiček jemu k opatrování poručil, aby je na pastvu hnal a zase domu doprovodil. Mnohým svatým poustevníkům lvové sloužili. Někteří životčichové též nějakou útrpnost spolu s svými svatými měli. Kůň jistě svatého Kolumba smrt oplakal a laňka od téhož svatého obráněná

¹ neboť ² dobytčata ³ cítí ⁴ v legendách ⁵ medvěd

proti psům, vděčnou se za to dobrodiní ukázala. Byli též mnozí svatí od zvěři vykrmení. Má francská zem svého svatého Jiljího, má též naše česká svatého Ivana, oba tito byli od laňky vychováni.

Má Bůh Otec všeho tvorů¹ velikou péči o své milé poslušné dítky, má též i svou čeládku, kterou rozsílá, aby své krmili, jako svatému Eliášovi poslal havráňka, aby jemu jistého času chléb nosil, jako i v Novém zákoně svatému Pavlovi, prvnímu poustevníkovi, a svatému Antoňovi po témž ptáku jako služebníkovi pokrm jest odeslal. „Naposledy² nikdy jsem neviděl spravedlivého opuštěného, ani jeho símě³ hledajícího chleba.“ Ale ty, které svaté vychovaly, zvířátka, také někdy byly Boží vyžlátka,⁴ které své vyslídily a lidem vyzradily. Tak svatého Arnulfa vlk zase k tomu městu, od kterého, aby biskupem nebyl, utíkal, přivedl, a jako do rukou dodal. Množství zvířat u celý svatého Florentia shromážděných králi Dagobertovi téhož svatého vyzradily: v našich českých lesích jelen aneb laňka dvý knížat, Oldřicha k svatému Prokopu a Břetislava k svatému onomu divnému⁵ muži Guntýřovi, přivedla. Jak náš svatý Ivan jest vyjeven, uslyšíme, když dříve jeho úpění, toho polesního slavička, uslyšíme:

Řebříček do nebe

Dychtění po nebi svatého Ivana

Ó nej - jas - něj - ší krá - li, ne - pře - mo - že - ný cí - sa - ři, jak

te - be vše - chno chvá - lí, ve - li - ko - moc - ný moc - ná - ři!

¹ tvorstva ² nakonec ³ rod ⁴ lovečtí psi ⁵ podivuhodnému

Ó nejjasnější králi,
nepřemožený císaři,
jak tebe všechno chválí,
velikomocný mocnáři!

Ach, co jsme my jen, lidé?
Opovržení tvorové.
Co jest po světské bídě?
My jsme jednom¹ červíčkové.

5

Ach, já všecken studený
mezi těmi jiskřičkami,
od tebe jsa vzdálený
mezi tvými hvězdičkami,

10

tobě vzdávám korunu,
kterous mně dal, zas daruji,
nechci sedět na trůnu,
co jest tvého, navracuji!

15

Již vím, proč jsem studený,
proč láskou Boží nehořím,
že jsem všecken zželený,
stydnu, avšak se nekořím.

20

Abych tě vyhledával,
mou zem, vlast všecku opustil,
s tebou obydlí míval,
statek, zboží² jsem propustil.

Sem jsem přišel na skály,
do lesův tyto pustiny,

25

¹ jen ² majetek

kde tě stvoření chválí,
chtěl jsem sloužiti jediný.

30 Než předce, Bože, chřadnu
z přirozené studenosti,
však předce i zde vlašnu,
nepřidáš-li horlivosti.

35 Ó lásko, ó můj Bože,
předce mne vždycky vzbuzuješ,
dáváš pokrm i lože,
ve dne v noci podněcuješ!

40 Za to tvé dobrodiní
velice tobě děkuji,
žes mně dal hospodyní,
nížto já se obživuji.

Všechno, co vůkol vidím,
k Boží lásce podněcuje,
až se hned v tvář mou stydím,
abych ti sloužil, vzbuzuje.

45 Skála má i stromoví
mně povídá dobrodiní,
obydlí mé i křoví,
aj, mě z nevděčnosti viní.

50 Skála dobytá křížem,
když jsme zlé duchy zahnali,
jako nějakým klíčem
toto jsme místo dostali.

Na tu věčnou památku
když zanechám za znamení
kříž k budoucímu svátku,
bude mluvit dobrodiní. 55

Ó nebeská štědroto,
jak se staráš o své děti,
nevýmluvná dobroto,
vše živiš, co jde, co letí! 60

Zpomenuls na mne tvého,
dal jsi tvému služebníku
(neopustils věrného)
za chůvu zvířátko — laňku.

Ta mne svým časem chová,
jako by byla rozumná,
ta mě k hrobu dochová,
ačkoliv jest nerozumná. 65

Ach, já všecken studený
ještě Boha nemiluji,
měděný i železný,
za tvou laňku neděkuji. 70

Ach, ty moje bylinko,
též i okolní kvítkové,
i též má konvalínko,
buďte mé lásky svědkové! 75

Ach, vy zemské hvězdičky,
růže polní i fialo,
vy jste moje očičky,
u vás se mé srdce zhlídlo! 80

A ty, sestro včeličko,
propůjč mne nyní křídýlka,
ať já navštívím kvítko,
bude tomu malá chvílka!

85 Když budu lásky Boží
z kvítku sobě med sbíratí,
jak jen uhlídám růži,
hned začnu k nebi lítati.

90 Ach, kvítkové šlepěje,
vy jste to Boží zrcadlo,
až se mne srdce směje,
když vidím Boží divadlo!¹

95 Když já se na vás dívám,
hned mne do nebe vedete,
s vámi obcuji, zpívám,
vždy tovaryše najdete.

100 Vy jste mne za žebříček,
po němž do nebe vstupuji,
vy jste mne za vozejček,
voj k nebi můj obracuji.

Ach, vy jste jen jiskřička
té neskončené jasnosti,
ach, malá krupějička
všemohoucí líbeznosti!

105 Jak musí býti krásný
prst, který vás tak maluje:

¹ podívanou

Bůh, malíř velmi jasný,
ten mne skrz vás potahuje.

Pomíjející kvítí,
nějaký obraz světlosti,
na čas, na čas se svítí
se vši svou krátkou milostí.¹ 110

Pojednou krása mine,
ona věc věčná zůstává,
než se nadám, pomine,
proti, která mně nastává. 115

Již se nad zemi vejším,
již se k nebi přibližuji
co po květuездеjším,
již mezi hvězdy tancuji. 120

Mějte se dobře, kvítí,
spolu i zelená trávo,
míň vaše krása svítí,
marnosti jsi, světská slávo!

Již již já vzhůru lítám,
již nový měsíc nastane,
jiné již kvítí vítám,
ale to kvítí nezvadne. 125

Vítej, ó krásný Bože,
vítej, srdce oddechnutí,
jenž jsi na věčné hoře,
tys mysli odpočinutí! 130

¹ láskou

Ach, bude, bude ten den,
když tě, ó krásu, uhlídám!
135 Když pomine noc i sen,
když se s vámi, svatí, shledám.

Bude, bude, když trupel¹
hlíny země se rozvalí,
když bude tělo popel,
140 vyletí duše ze skály.

Na ohnivém oltáři,
láskou Boží podpálený,
vyletím k věčné záři,
budu všečen obnovený.

145 A ty, Boží hvězdičko,
když na ty věčné podletíš²
učiníš mně hnízdičko,
když z těla duše vyletíš!

Ej, jak na louce kvítko
150 když se znova rozvíňuje,
dělá sobě křídýlko
a k nebi se pozdvihuje!

Vonný libý větříček
po lukách, po poli věje,
155 teplý padá deštiček,
až se zvadlé kvítí směje.

Ej, jak červená růže
milosti Boží plápolá,

¹ hrouda ² pozdní jaro

který tě spasit může,
abys miloval, vše volá! 160

Ej, jak se břečtán vzhůru
pne lístím vždycky zeleným,
vede k věčnému kůru
svým pohleděním veselým!

Ej, jak pláče travička 165
ranní rosou pokropená,
slza jako perlička
visí co hvězdička krásná!

Rosa vede po zvěři,
zajice, lišku šlakuje,¹ 170
mé srdce tomu věří,
že po Bohu pokračuje.

Ach, všechno Bohu slouží,
všechno to jemu k libosti,
jak můž, po Bohu touží, 175
co já učiním v lenosti?

Ach, vše slouží, jak může,
kvetne, červená, zelená,
i lilium, i růže,
všechn tvor Boha znamená.² 180

Když se to všechno Bohu
k libosti kvítí maluje,
proč já též, jak jen mohu,
nectím, duše nemiluje?

¹ rosa prozrazuje zvěř stopami ² vyjadřuje

- 185 Svou všechno zelenosti
mne zve k Boha milování,
svou slávou, svou slíčností,
kvítí Boží milování.
- Já sám lenivý budu?
- 190 Co jsem povinen, opustím?
Za nim já rychle půjdu,
s Bohem, jeho se nespustím.
- Co jest, co k zemi tlačí,
proč se k nebi nevypínám?
- 195 Proč mých hříchů nepláči?¹
Proč k Bohu ruce nespínám?
- Ach, Bože můj, tě všechno,
co se na lukách maluje,
jest jako lásky okno,
- 200 všechno tě kvítí miluje!
- Dej, Bože, ať milosti
tolikerými miluji,
kolik jest v lese listí,
kolik kvítí nám malují!
- 205 Kolik na louce kvítí,
kolik jest v moři krupějí,
kolik se i hvězd svítí,
kolik stromů i vícejí,
- kolik v zahradě kvítkův,
- 210 kolik bylin v poli leží,

¹ nelituji

kolik po lesích lístkův,
kolik řek, potokův běží,

tolik, Bože, dej srdci,
tolik úst, ať tě vyznávám,
pojmi mne k sobě brzy,
ač mne nehodným uznávám!

215

Ej, jak pěkně zpívají
polesní tvoji ptáčekové,
jenž semotam lítají,
slavičkové jsou žáčkové.¹

220

V rozsedlinách samotné
po tobě touží hrdličky,
bez svého Boha smutné
po kvítkách zvučí včeličky.

Oni větříčkem hnutí
klanějí se ti hájové,
jak mohou, se vši chutí,
líbezně znějí májové.²

225

Po kamínkách padají
libí čerství potůčkové,
jak mohou, vyznávají,
jako nějací broučkové.

230

Ach, všeckno svému Pánu
hejbá se, slouží, tancuje,
k večerou nebo k ránu,
vždycky se Bohem raduje.

235

¹ sboroví zpěváci ² stromky nebo větve řezané na svátky pro ozdobu

Všechn tvor svými hlásky
Pána svého vychvalují,
jsou svědkové tvé lásky,
240 jak mohou, Boha oznamují.

Ach, já samotný mlčím,
až¹ jsem v tvé chvále oněměl,
nepovídám, nekřičím,
jako bych jazyka neměl.

245 Propůjč mně, Pane, ústa,
dej tolik, Bože, jazyků,
ať tato místa pusta
nejsou bez chvály, bez křiku!

Dej, kolik mají včely
250 medu, kolik ptáci hlasu,
ale ať jsou veselí,
kteří chválí Boží krásu!

A ty, má hospodyňko,
vejdi na pastvu zelenou,
255 od Boha daná laňko,
ale ať tě nenaleznou!

Ty jsi má milá chůva,
ty mne krmíš, ty napájíš,
tebou mne můj Bůh chová,
260 ty mne těšíš, ty mne krmíš.

Mne, starce již sešlého,
an všechn do hrobu padám,

¹ již

až do dne posledního
chovej, já se v hrobě skládám!

Vejdi, vejdi, má laňko,
když se budeš tam vně pásti,
vejdi, má hospodyňko,
oči budu k nebi klásti!

265

Svatý Ivan vyjeven

Nechtěl Pán Bůh déleji svého služebníka v temnostech a ouzkostech zanechat, nýbrž aby se vyjevil skutkové Boží a chvála jeho se rozšiřovala, čas nastával, aby se i svým v známost uvedlo. Netajil se on sice před okolními svými sousedy, ale byli pohané, které jak mohl, dobrým příkladem a dobrými ctnostmi k víře křesťanské lákal, ano někdy i zázraky je k sobě a k Bohu vábil, nebo propůjčené sobě hovádko zase zemdlené a chůravé hospodáři domu čerstvější odeslal, mnoho jiných věcí se dalo, ale že poznamenáno není jiného způsobu, totižto co z týchž kronik hodnověrných vytaženo jest, sebereme.

Léta tehdy 909, ten rok po narození svatého Václava, Bořivoj, kníže české první z křesťanů, an před čtyrma lety, aby Pánu Bohu lépeji sloužiti mohl, od světských práci se vzdálil, knížetství z sebe složil, na Spětihněva, syna svého, je vložil, byvše bytem na Tětině s manželkou svou svatou Lidmilou, chtě sobě kratochvíl učiniti, na lov přes řeku, jenž Míza slove, vyjel, kde se mu ihned poštěstilo, nebo¹ kníže sám svou vlastní rukou prostřelil jednu velmi velkou laní, která jsouc prostřelená, utíkala do vody, kníže za ní. Laň k svému známému obydlí příběhše, tu od knížete vlastním mečem probodená, jak z vody vyšla, hned padše umřela a z jejího vymene² velmi nad obyčej mléko teklo.

Kníže nemálo se ulekl a tu stoje, velmi se tu počal diviti s svými služebníky. Toť muž jeden dosti veliké a velmi hrozné postavy,

¹ neboť ² vemene

s holí, v sukni dlouhé, bos, vlasy nad obyčej dlouhé maje, obočí až přes oči převěšené, vyšel z té skály a řka jemu: „Proč jsi mně zabil mé zvířátko?“ Bořivoj se velmi ulekl, i všickni služebníci jeho, neb takové osoby člověka prvé nikdý neviděli, domnívajíce se býti nějakou šelmou, knížete svého, aby pryč utekl, pobízeli, a poodstoupivše, všickni se zase¹ navrátili. Tu Bořivoj, jako by se otřásl, vzav zmužilost a blíže k němu přistoupiv, řekl jemu: „Zaklínám tě skrze Ježíše Krista, Syna Božího, aby mně pověděl, zlé-li jsi, či dobré?“ Odpověděl muž Boží: „Člověk jsem a služebník nehodný Pána Ježíše, jenž tuto bydlím ve jméno svaté Trojice, s pomocí Krista Ježíše a Matky jeho Panny Marie a svatého Jana Křtitele.“ I řekl Bořivoj: „Prosím tebe, uveď mne do svého příbytku.“ I řekl muž Boží: „Podiž a ohledej.“ A obrátivše se, šel do skály a Bořivoj s svými služebníky za nim, a kdy jsou tam vešli, divili se takovému příbytku. I řekl kníže k němu: „Prosím tebe, které jest tobě jméno?“ Odpověděl: „Na křtu dáno mně jméno Ivan.“ Řekl Bořivoj: „Odkud jsi sem přišel? Z kterého jsi národu? A dávno-li zde bydlíš?“ Odpověděl: „Z země charvátské. Otec můj sloul Gestimulus a máte Elizabeta. Slyšel jsem, že by Neklan kníže tuto zemi toho času spravoval, když jsem já sem všel, 42 léta zde bydlím, již jest let 14, jak mne žádný neviděl člověk, ani jsem z této skály ven vycházel.“ I řekl: „Co jsi pak měl za pokrm?“ Odpověděl: „Milost Boží dala mně toto zvířátko, z něhož jsem mléko za pokrm užíval.“ Řekl Bořivoj: „Vidím, že jsi muž Boží a svatý, prosím tebe, vsedni na můj kůň a pojed do mého příbytku, a vložíš ruku tvou na hlavu manželky mé a dáš jí požehnání.“ Odpověděl Ivan: „Neumímť já na koni jezdit, však bude-li vůle Boží, tvůj příbytek užřím.“ Tu hned rozžehnali jsou se žalostně, a Bořivoj zvířete vzíti nechtěl. I řekl Ivan: „Vezmi a rozděl je na kusy a rozdej chudým, ať za naší duši prosí Pána Boha.“ Tak nemohl dříveji zjeven býti v Čechách, leč by křesťanstvo v něm bylo, a jinému žádnému, jen křesťanského královského rodu, křesťanské a pobožné kníže pobožnému a prvnímu křesťanu, Ivan Bořivojovi se jest jednou zjevil.

¹ zpátky

Skonání svatého Ivana poustevníka

Poslední pŭtka svatého Ivana nemálo se k prvnímu přirovnává boji, který byl z mladosti pocítil, an zase Ivan ke dvoru knížetcímu, od kteréhož byl z mládi utekl, byl pozván. Nebo¹ Bořivoj když se z lovu na Tětin navrátil, Lidmile, manželce své, strašlivě² i žalostivě vypravoval o tom, co se jemu na tom lovu bylo přitrefilo,³ a ona to slyšíce plakala a žádostivě viděti žádala muže Božího. A té noci oba jsou se Pánu Bohu snažně modlili a ráno poslali jsou kněze Pavla a s nim šest služebníkův, aby jej namluvil a přivedl do jich příbytku muže a člověka svatého. Oni pak přijevši k němu, jej jsou na osla vsadili a na Tětin poctivě⁴ nesli. Bořivoj a Lidmila daleko vyšli proti němu, klanějíce se na svůj hrad vedli a mnohé před nim položili pokrmy, a nic nechtěl okusiti. A po malém času hned toho dne vzavše od něho požehnání, jej jsou na jeho žádost propustili a zase do příbytku s těmi služebníky poslali, který žádal kněze Pavla, aby se k němu třetí den navrátil a jemu tu v jeho příbytku mši svatou sloužil. I učinil tak kaplan na žádost jeho. Tu Ivan Pánu Bohu a knězi Pavlovi z svých hříchův se vyznal, potom zjevně, co a jak se jest s nim dalo, oznámil. Když mši svatou dokonál, Ivan se svátosti posilnil, Pánu Bohu se snažně modlil a třetí den na cestu života po tomto časném putování odešel a tu jest na tomto místě v té skále, jak žádal, pohřben.

Závěrka

Ten jest konec živobyťí svatého muže, prvního v Čechách křesťana a poustevníka svatého z královského rodu Ivana — jak svatě živ byl, tak svatě skonál. Ale ještě jeho pozůstalosti a kšaft⁵ oznámíme.

V chůdobě jsa živ, nic obzvláštního nemaje, však předce co měl, i o to se s jinými podělil. Po odevzdání předně duše své Stvořiteli svému, od koho ji přijal, zase ji navrátil, jsa všemi svátostmi opatřen.

Tělo své témuž místu, na němž téměř 50 let život příkrý a tvrdý vedl, pokušení jak od zlých duchův, tak od zlých lidí mnohé snášel,

¹ neboť ² ustrašeně ³ přihodilo ⁴ s poctami ⁵ poslední vůli

odevzdal a ne jinde než tu žádal pohřben býti, kterýž hrob nejosvícenější arcikníže Leopold, Jeho Milosti císařské Ferdinanda III. pan bratr, Jeho Milosti královské Leopolda I. pan strejc, šarlátovým pláštěm přiodíl.

Laňku svou prostřelenou chůdým dáti poručil.

Knězi Pavlovi požehnání své odevzdal, pobožným knížatům, Bořivojovi, křesťanu prvnímu, a svaté Lidmile, manželce jeho, ten kříž vítězný, který mu byl svatý Jan Křtitel daroval, aby nim proti pekelným duchům bojoval, skrze kněze Pavla odeslal.

Všem královským a panským dvořenínům příklad a za sebou cestu ukázal s takovým napomenutím:

Stůj, kdekoliv chceš nahoře,
při královském panském dvoře
na stupni velmi kluzkém.
Mně jest milá přítelkyně,
5 samotina a jeskyně,
ačkoliv v místě ouzkém.¹

Mně jsou milejší pustiny,
v nich přebývám sám jediný,
kde mému králi sloužím.
10 Zde jsem živ sobě samému,
nehledím v službu jinému,
po mém Bohu jen toužím.

Když mne Pán k sobě zavolá,
má duše bude hotová,
15 hned se s světem rozloučím.
Nechť se onen pádu bojí,
jenž na stupni² kluzkém stojí,
Bohu všechny poroučím.

¹ sklíčeném ² na schodu

Nebylo tak mnoho o něm minulých let naslejšchat, snad nebo proto, že ta dobrodiní, které Pán Bůh skrze přímluvu a orodování jeho působil, nebyly zaznamenaná. Anebo pro ty nešťastné vojenské léta, jak i tyto, taktéž i jiné věci pamětihodné pominuly a zahynuly, anebo že kacířstvo, které se všem svatým rouhalo, to, co o něm poznamenáno bylo, ututlalo a udusilo. Nicméně teď, chvála Pánu Bohu, nechce on Pán všemohoucí déle ctnost toho svatého tajiti, nýbrž mnohými milostmi na světlo s nim vychází, jaká dobrodiní, zázrakové, milosti se dále, bohdá všechno se zaznamená s důležitými od církve svaté průvody.¹ Jistě i sami zavěšení z vosku darové svatost jeho ukazují, ano i ta slavná pamět starobylou zvyklost pobožnosti navrhuje,² kterak totižto lidé k tomu svatému místu, i k svatému Ivanu, byli náchylní. Ať jiné léta pomínu, minulého roku 1656 do tři tisíc lidu u svaté zpovědi a u přijímání se vynášlo. Té naděje jsme, že budoucně ti, kteří dostali v skále dobrodiní, skrze téhož svatého orodování vděčnější se naleznou a tu, kde náleží, při správci místa téhož anebo kde jinde, aby všechno ke cti a chvále Boží a svatého Ivana jak náleží vykonali, nezatají, než v známost uvedou.

Snopček života svatého Ivana

Dnes zpíváme o IVANU,
který se zalíbil Pánu
ihned od svého dětinství,
zanechaje své dědictví.

Nic jest nedbal na koruny,
ani na královské trůny,
jinou on žádal korunu,
která jest v nebeském trůnu.

5

Na království jsa zvolený
od otce i vyhlášený

10

¹ doklady ² vyjevuje

myslí, kterak toho dojt,
by mohl království zbaven být.

Vyprosil od otce lhotu,
v tom rozjímal světa psotu.

15 Myslivost i kratochvíle
vyprosil sobě té chvíle.

V tom se s otcem rozžehnává,
matce políbení dává.

20 Když se ubíral na štvání,
myslí jen na utíkaní.

Jiní v lese sem tam běží,
jemu jiné v srdci leží,
když jeho sem tam běhají,
IVAN rozjímá o ráji.

25 Své dvořany rozlosoval,
sem tam po lese rozeslal,
sám jest modlitbou Boha štvál,¹
s nímž se přeč z země odebral.

30 Oděv změnil, pryč utíkal
a sem k nám do Čech pospíchal.
Bratři když bratra honili,
neznámého propustili,

nechtěv býti lidem známý,
měv dost, že zná jej Bůh samý.

35 Anděl provodil do skály,
kde jest měl obydlí stálý.

¹ pobízěl

Hned jak zlý duchy uklidil
a svatým křížem vypudil,
tu jsou oni utíkali
z té své starodávní skály. 40

Přived nám Pán Bůh Ivana
za času správce Neklana.
Jeskyně dům jeho, bydlo
sprosté,¹ lehké² též i jídlo.

Polní byliny potrava 45
byly, jahůdky i³ strava.
Zem lůžko a polštář kámen,
dost nápoje dával pramen.

Když tak Bohu sloužil IVAN,
vyjel první křesťan a pán 50
český Bořivoj na štvání,
kdež prostřelil jeho laní.

Tak se muž Boží vyjevil,
kdo by byl, pánu se zjevil. 55
Zjeven knížeti českému
blížil se též k konci svému.

Neb jak hrad Tětin navštívil,
brzy se k své smrti blížil,
Pánu Bohu počet vydal,
knězi se tejně zpovídal, 60

svátostmi spraven, jak sluší,
tak vypustil svatě duši.

¹ prosté ² nicotné ³ také

IVAN odpočívá v skále,
dvořanům vinšujíc VALE.
65 Amen.

Modlitba k svatému Ivanu

Svatý Ivane, vyznavači a patrono, z Gestimula zajisté krále charvátského zrozený, však království světa a všecku okrasu jeho potupiv, na poušť v mladém věku jsi odešel, za deset let samými bylenami a kořením jich živ jsa, až i od bratří tvých tebe pilně hledajících navštíven, však od nich (čeho jsi od Boha modlitbami svými sobě uprosil) poznán nejša, do této pustiny za spravování země české Neklana knížete jsi přišel, kdežto s nepřitelem šeredným mnoho a prodlouženě bojuje, již jako nad tím teskliv jsa, místa proměnití a ustoupiti jsi chtěl, byt svatý milý Jan Křtitel tobě ucházejícímu v cestu nepřišel a kříže nepodal, nímž jsi zlostné duchy mocně vypudil. Potom mlékem od lani jsi krmen a od Bořivoje, knížete českého (o němž tobě svatý Jan Křtitel tehdaž předpověděl, že k tobě přijde, aby jemu oznámil, tak aby on v této jeskyni Pánu Bohu ke cti a chvále, ku poctivosti svatému Kříži, blahoslavené Panně Marii a své, totiž Jana Křtitele, po smrti tvé chrám tento vystavěl), nejprvé nalezen a z jeho oznámení od svaté Lidmily pobožněs navštíven byl. K jejichžto mnohým prosbám nakloněn, potomně jsi je zase navštívil na zámku Tětínu a je mnohými nebeskými pokrmy nasýtil. Odtud se navracujícíe (lidí všudy ucházeje)¹ po neznámých cestách blíž Loděnic, již ustalý² na kámen ostrý jsi se posadil, jejs rovným a hladkým učinil, kdežto zraněn jsa kamenem až do krve, kámen, kterýž posavad tobě ku poctivosti³ se zachovává, krví skropený, kteráž se smazati nemůže, jsi posvětil a jej oslavil. Kůň pak, kterýž tobě od litujícího tebe sedláka propůjčen byl, hned z pouště tvé daleko tlustší a pěknější jsi navrátil, a domu aby sám šel, rozkázals. Naposledy když jsi se k smrti přibližoval, od kněze Pavla, kteréhož svatá Lidmila

¹ vyhýbaje se ² unavený ³ na počest

z vnuknutí anjela ve snách k tobě poslala, jemu se z hříchův svých vyznav, velebnou svátost oltářní a poslední pomazání jsi přijal. Kterýž i tebe, jakož jsi toho žádostiv byl a u Pána Boha uprosil, v tomto místě pochoval, i toho u Boha zasloužil, aby v něm blahoslavená tvá památka zůstávala, kdež mnozí pobožní a bohabojící lidé tebe často se vši uctivosti a pobožností následují, Pána Boha v skutcích tvých předivných chválíce.

Tebet pro tu milost, tobě od Pána Boha danou, a pro tvé svaté zasloužení důvěrně prosíme, že se k nejblahoslavenější Panně Marii, svatému Janu Křtiteli a svaté Lidmile přimluvíš, aby oni společně za nás se Pánu Bohu modlili, tak abychom mohli skrze všech vás přímlovu na této poušti tohoto světa milosti a požehnání Božího dojíti, a tudy vši zimnice, moru nakažujícího i všelikého nebezpečství duše i těla, v mysli vši mdloby a zděšení ujít, a odřeknouce se právě a docela šatanáše a slávy tohoto světa, myslíce na samého Pána Boha a spasení duší svých tak živi byli, anebo tak časné věci prošli, abychom věčných nepotratili, a zaženouc od sebe ďábla před hodiinou smrti naší, mohli s zkroušeným srdcem a dokonalým vyznáním hříchův svých i dosti činěním za ně, přijmouce předrahou velebnou svátost i posledního pomazání, majíce zdravý rozum a dobrou vůli, křesťanského pohřbu a potom života věčného dojít. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

HODINKY O SVATÉM ARCIOTCI IGNACIOVI, TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA ZAKLADATELI

*Blahoslavený jest, kohož jsi ty vyvolil,
obývati bude v síncích tvých. (Žalm 64)*

Na jitřní:

Otče náš. Zdrávas Maria. Věřím v Boha etc.

℣. Pane, rty mé otevřeš.

℞. A ústa má zvěstovati budou chválu tvou.

℣. Bože, na pomoc mou vzezři!

℞. Pane, ku pomoci mé pospěš!

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.

Hymna:

Svět byl obsažen¹ mrakotou,

bludův zlých marnou slepotou,

lidé se v hříchy vydali,

slabě o víře smejšleli.

5 Vzbudil Bůh muže svatého,

Ignacia horlivého,

jako lampa v církvi svítil,

mysle, jak by svět napravil.

Víra zase znovu svítá,

10 láska Boží též rozlitá,

Otce, synové, našeho

chvalme, k nebi zvýšeného.²

Rceme: „Zdráv buď, ó náš vůdce,

šťastný tvých synův předchůdce,

15 k Ježíši se bereš, vůdci,

k jeho se dál psát praporci.“

℣. Já pak v Pánu radovati se budu.

℞. A plesati budu v Ježíši, Bohu mém.

¹ zahalen ² vyvýšeného

Modlitba:

Dobrotivý Pane, jenž jsi slouhu tvého Ignacia od světské vojny raněného k triumfu vítězství duchovního rytířstva povolati ráčil, tebe prosíme, abychom kterého na zemi za vůdce a přímluvce uznáváme, téhož také stálého patrona u tebe na nebi měli a zkusili. Skrže Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jemužto s tebou čest a sláva buď na věky věkův. Amen.

K primě:

Otče náš. Zdravas Maria etc.

Ů. Bože, na pomoc mou vzezři etc. (jako nahore při jitřní).

Hymna:

Světa předně¹ jsa milovník,
v poli hrdinský bojovník,
při dvoře knížat a králův,
jeden z předních v zemi pánův

20

těžce na noze uražen,²
ku pokání byl obrácen.

Míle s Bohem rozmlouvání
tu mívá v těžkém stonání,
umínil svět opustiti,

25

počna život svatých čísti,
proti oukladům ďábelským
bojoval srdcem hrdinským,

rozkošem světa odepřel,
vojny se Božské přidržel

30

tu, kde mnozí ustávají,
nazpět se obrácívají,
tys pak srdnatě bojoval,
dušes zejskal, vybojoval.

¹ nejprve ² zraněn

Antifona:

Připodobněn bude muži moudrému, kterýž vystavěl dům svůj na skále. (Mat. 7)

℣. Spravedlivého provedl Bůh cestami přímými.

℞. A ukázal mu království Boží.

Modlitba:

Na prosbu a žádost, Pane, kterouž památku služebníka tvého a vyznavače přednášíme, rač nám milostiv býti, abychom (nemajíce v naší spravedlnosti doufání) jeho přimluvou a orodováním toho, jenž tobě milý byl, pomoci dosáhli. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

K třetí:

Otče náš. Zdravas Maria.

℣. Bože, na pomoc mou vzezři etc. (jak nahoře).

Hymna:

- 35 Sebe sám z šatův obnažil,
aby chudého ošatil,
po pokání a zpovědi
k outočišti Bohu hledí.
Přísné začíná karání
40 těla, každý den mrskání,
zbaven svědomí hryzení,
od Boha má potěšení —
nad obyčej v divném světle
vidí tajemství nebeské.
45 Nový život jest založil,
na hoře Serátské složil
zbraň světskou, šaty proměnil,
by se pro Krista neměnil,
nýbrž vždy sloužil samému,
50 vůli svou podrobil jemu

a to též nám k zachování
poručil až do skonání.

Antifona:

Tento muž před světem opovržen, nad světskými věcmi zvítěziv,
poklad svůj i bohatství v nebi slovem i skutkem složil.

℣. Spravedlivého provedl Bůh cestami přímými.

℟. A ukázal jemu království Boží.

Modlitba:

Milosrdný Bože, dej, abychom orodováním tvého blahoslaveného
Ignacia, tvého věrného služebníka, dobrého zdraví užili a k té doko-
nalosti v ctnostech přišli, v které bychom naše spasení dle našeho
povolání vyhledávali. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

K šesté:

Otče náš. Zdravas Maria.

℣. Bože, na pomoc mou vzezři etc. (jak nahoře).

Hymna:

Muž jsa již v letech třidcíti,
teprv se začal učit,
zvykše od jiných posměchu,
hledal v umění prospěchu.

55

Nedá se ďáblu zděsiti,
od učení odstrašiti,
coť jest s velikým užtkem
se stalo i světa ziskem.

60

V tom oči slza zalívá,
srdýčko láska ohřívá,
Bůh jest vyprejstil ten pramen,
Bůh v srdci zničil ten plamen
všem národům k potěšení,
k hříšníkům pak k polepšení,

65

a což by k Božské cti bylo,
nejvíc se jemu líbilo.

Antifona:

Nalezl jsem Davida, muže podle srdce svého, kterýž bude činiti všechnu vůli mou. (Skut. apošt. 13)

℣. Při všelikém skutku svém vzdával chválu Bohu.

℞. A slávu jemu přičítal.

℣. Já pak v Pánu radovati se budu.

℞. A plesati v Ježíši, Bohu mém.

Modlitba:

Nejdobrotivější Bože, jenž skrze tvé Tovaryšstvo (jehožto jsi blahoslaveného Ignacia zakladatelem býti chtěl a zvolil) katolickou víru potvrzovati a rozmnožovati ráčíš, milostivě dopřej nám téhož hodnými a způsobnými oudy¹ býti. Jenž kraluješ na věky věkův. Amen.

K noně:

Otče náš. Zdravas Maria.

℣. Bože, na pomoc mou etc. (jako nahoře).

Hymna:

70 Bosý chodě, nové plémě,
vyučujíc ctnosti, země
neustále ve dne v noci
lidi táhnouc Božskou moci,
cestou do Jeruzaléma
stříbra ani zlata nemá.
75 Mimo předešlé mínění
v Římě jsouce shromáždění,
na jiné cesty myslili,
jak by lidem posloužili.

¹ náležitými a vhodnými členy

Boží sláva, duší spása
největší jeho jest krása,
tu proti hříchům zřikoval,
zlému statečně odpíral,
pročež i Bůh z své milosti
udělil jemu v hojnosti,
jak jest někdy v Římě slíbil,
nyní tu milost všem zjevil.

80

85

Antifona:

Nalezl jsem Davida, muže podle srdce svého, kterýž bude činiti
všecknu vůli mou.

℣. Ve všech svých skutcích cti Boží vyhledával.

℞. A všechno k jeho slávě konal.

℣. Já pak v Pánu etc. (jako nahoře).

Modlitba:

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi se tomuto Tovaryšstvu otcovsky zakázati¹
ráčil, prosím tě, abychom jsouce z ohavnosti světa vyvedeni, také
za to vděční nalezení byli. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Nešpor:

Otče náš. Zdrávas Maria.

℣. Bože, na pomoc mou vzezři etc. (jako nahoře).

Hymna:

V Římě se chce slitovati

Pán Ježíš, je ostříhati,²

Ignaciovo semeno

vzalo od Ježíše jméno.

Jednostejným všickni hlasem
učinili generálem

90

¹ zavázat, dát přísliby ² ochraňovat